

САРАТОН СУВИ—ҒЎЗА ТОМИРИНИНГ ҚОНИ

Юқори Чирчиқ районидagi „III Интернационал“ колхози пахтакорлари меҳнатни тўғри ташкил этиб, ҳар туп ғўзанинг қониб сув ичишини таъминламоқдалар

30 ЦЕНТНЕР УЧУН

Низамбет НИШОНБОВ,
Юқори Чирчиқ районидagi «III Интернационал»
колхозининг раиси.

КОЛХОЗИМИЗНИНГ аъзолари КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини амалга ошириш учун курашиб, бу йил 1125 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан пландаги 26 центнер ўрнига 30 центнердан — жами 3375 тонна пахта етиштириш мажбуриятини олганлар. Бундан ташқари 90 гектар маккажўхорининг 70 гектаридан 800 центнердан кўкпоя, 20 гектардан 40 центнердан дон ҳосили етиштиришимиз, 243 гектар бедапоянинг ҳар гектаридан 80 центнердан хашак олишимиз керак. 65 гектар ерга सबзавот-полдиз экинлари эканмиз, 360 гектар мевазор боғларимиз бор.

Биз чигит экишни 4 апрелда бошлаб, асосан 14 апрелда тамомладик, 1 майгача тўла ундириб олдик. 420 гектар ерга 60×50 схемасида режа сими билан квадрат уялаб, 180 гектар ерга уя оралигини яқин қилиб қаторлаб-уялаб чигит эдик. Қолган ерларга қаторлаб экиб, кўндалангига қирқиб квадрат қилдик. Ҳар гектар ерга ўрта ҳисобда, 90 минг туп кучат таъминланди. Шундай қилиб, 1000 гектардан кўпроқ ердаги ғўзани механизация билан икки томонлама ишламоқдамиз.

Қатқалоқ ўз вақтида йўқотилди, ҳозиргача ҳамма ердаги ғўзаларимиз икки марта комплекс парваришдан чиқарилди. Шу кунларда узунасига ва

Саратон — июнь ойи ғўзани парвариш қилишда, уни ростлаб олиб ҳосилга киритишда ҳал қилувчи ой ҳисобланади. Шунинг учун биз бутун куч ва эътиборимизни ана шу ой ичида ғўзаларни икки марта қондириб сўғориш билан бирга икки марта комплекс парваришдан чиқаришга қаратганмиз.

Шу мақсадда кўрилган тадбирлар яхши натижалар бермоқда. Икром Усмонов, Бекмат Исмаилов, Носир Обидов, Ваҳоб Носиров, Салим Исломов каби тажрибакор сувчиларимиз ғўзани чуқур эгатлар орқали қондириб сўғориш билан бирга кунлик нормаларини 1,5—2 хисса бажармоқдалар. Тўла Бўтаев, Абдурашид Зиёев каби илғор тракторчиларимиз сўғорилган ерларни тобида сифатли култивация қилиш билан ғўзаларнинг туркираб ўсишини таъминламоқдалар. Шунинг натижасида деярлик ҳамма бригадаларда ғўзалар текис шоналай бошлади.

ЭГАТ ОРАЛАТИБ

Иқлош УМАРОВ,
колхоз агрономи.

ДЕҲҚОНЧИЛИҚДА, айниқса пахтачиликда ҳар йилнинг об-ҳаво шароитига қараб ўзига хос агротехника тадбирларини амалга ошириш талаб қилинади.

Бу йил кўккам чигит экиш учун жуда қулай келди. Аммо кейинчалик ҳаво иситиш натижасида тупроқдаги нам кўтарилиб, чигитнинг ердан униб чиқиши кечикиб кетди. Масалан, биз 5 апрелдан экишни оммавий бошлаган бўлсак, дастлабки экилган ерлардаги чигит 25—28 апрелга бориб униб чиқди. Шу давр орасида 4 марта ёгингарчилик бўлди. Бунинг натижасида далаги қаттиқ қатқалоқ босди. Биз ҳар бир ёгингарчиликдан кейин қатқалоқни тезда юмшатиб олиш учун 30 дан ортқ чопиқ тракторлари ва бошқа воситаларни ҳамда колхозчиларни сарфарбар қилдик. Ёгингарчилик натижасида кўпгина майдонлардаги ғўзаларни ўт босди. Биз 15—20 майгача ғўзани ўтдан тозалаб биринчи парваришдан чиқардик.

Қатор ораларини узунасига ва кўндалангига ишлаб чуқур юмшатиш билан бирга уя тағларидagi ўтларни ўтоқ қилиш, ғўзани яғналаш ва хато жойларига қўшимча экишни бир йўла ўтказиш учун колхоздаги бутун кучни сарфарбар қилдик. Бу уч ишни бир йўла ўтказган колхозчиларни рағбатлантириш учун уларга қўшимча меҳнат ёзиш тартибини кўлладик.

Шундан кейин дастлабки яғналдан чиққан жойларда гектарига 180 килограмм ҳисобдан селитра солиб, сўғоришга киришдик. Бу—ғўзаларимизнинг тезроқ ўсишига ёрдам берди. Шунинг ҳам айтиш керакки, май ойи ичида ғўзата шира, трипс тушиб, унинг ўсишига анча ёмон таъсир қилди. Бунга қарши курашда колхоздаги ҳамма ОДН машиналаридан фойдаланиб ва самолётлар орқали дори сепаиб, асосан қасалликни йўқотдик. Ғўзаларимиз жуда иситиш ва сўғорилаши билан туркираб ўсиб ривожлана бошлади.

Эндиги вазифамиз ғўзани тез ўстириб шоналарни кўпайтириш, эртароқ гулга киритиш, мўл ҳосил тўплаш, уларни тўла сақлаб қолиш учун сўғориш ва озиқлантиришни қатор ораларини юмшатиш билан боғлаб оlib боришдан иборатдир.

Ғўзани минерал ўғит билан озиқлантиришни 1 июлгача тамомлаймиз. Бундан ташқари икки йилдан бери колхозда ғўзани аммиак сувоқлик газини ўғити билан озиқлантиришни ҳам қўллашиб келаямиз. Бунинг фойдаси шуки, ривожланишдан орқада қолган ғўзалар тез ўсиб олдинги ғўзалар билан бараварлашиб олади.

Бундан ташқари 1800 тонна гўнгни чиритиб тайёрлаб қўйганмиз. Бунинг 1 июлдан бошлаб машиналар билан ғўза қаторлари орасига солаемиз. Гўн шона ва тугунчаларни сақлаб қолиш, уларни

3-бригаданинг моҳир сувчиси ўртоқ Аҳмад Тиламов жуякларга сув тарамоқда.

тўлдириш ва пахтанинг тез очилишига ёрдам бериш билан бирга, ерда намни узоқ сақлаш учун ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Колхозимизда пахтанинг С—47—27 нави экилган. Бу нав пахта сувни кўпроқ талаб қилади. Ғўзани ёз давомида камда 5—6 марта сўғоришимиз керак. Бу нав пахта 108-Ф навга қараганда бир-икки марта ортқ сув ичса ҳам, лекин сер-ҳосил, кўсаги 8—10 кун илгари очилади. Ана шунинг ҳисобга олиб, биз, икки йилдан бери сувни иқтисод қилиш ва ғўзани сувга қондириш мақсадида дастлабки биринчи ва иккинчи сўғоришларда сувни эгат оралиб қўйиш усулини қўллаётимиз. Бу усул сувни тенг баравар тежаш ва сўғориш учун сарф бўладиган меҳнатни камайтириш билан бирга, ернинг қотиб қолишдан ва далаги ўт босишдан сақлайди. Эгат оралиб биринчи сўғоришда сув юрган эгат бир кеча-кундузда намланиб, ғўза сувга қонади. Чунки гўн аралаштириб солинган ўғит ерни юмшатади. Кейинги сўғоришда эса сув юрмаган эгатдан сув очилади. Бу—ғўзанинг яхши ўсишини таъминлайди. Чунки сув юрмаган пуштадаги кизиб ётган тупроқ намланиши билан ғўзани тез кўтариб юборади.

ЧУМОЛИ ҚАДАМ БИЛАН

Раҳмон ИРИСМАТОВ,
9-бригаданинг сувчиси.

МЕН 12 йилдан бери колхознинг 9-бригадасига қарашли ерларда сувчилик қиламан. Мен сўғорган ерлардаги ғўзаларнинг ҳар гектаридан камда 30 центнердан ҳосил олиб келинади. Ана шу ерларнинг пасти-баландини, қайси пайкалга қай томондан сув тараш кераклигини беш қўлдек биламан. Бизнинг ерларимиз қуруқ бўз тупроқ, қумоқ, қўйилган сув жуда яхши сингади.

Мен сўғоришга киришдан олдин ернинг қийлигига қараб ўқариқлар оралигини тўғри олишга ва бешиқлар ҳамда эгатлар бошини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бераман. Қия ерларда сув югуриб кетмаслиги учун ўқариқларнинг ҳар ер, ҳар ердан чим билан бўғиб бешиқларга ундан эгатларга чим орқали сув тарайман. Шунда ҳам нормадаги сувни бирдан қўймайман. Дастлаб оз миқдордаги сувни милтиратиб қўйиб, бу билан эгатлар бошини ивтиб мустаҳкамлаб оламан. Шундан кейин аста-секин сувни кўпайтириб нормага етказаман. Эгатларга қўйилган сув чумоли қадам билан оқизилганда то оёғига етгунча бошдан-охиргача тупроқ бир хилда намишиб, ғўзалар қониб қолади. Биз мумкин қадар сувнинг оқовасини чиқариб юбормасдан эгатларга синиб боришига ҳаракат қиламиз. Агар оқовас чиқиб кетадиган бўлса, уни пастдаги ўқариққа тушириб, нариги пайкалга тараб қўямиз. Бунинг учун ўқариқларнинг оралигини ернинг текис ва қийлигига қараб текис ерларда 150—200 метрдан, қия ерларда 80—100 метрдан оширмаймиз.

Эгатларга сувни бир хилда тараб, унинг бир меърада оқиши учун биз биринчи сўғоришда эгат бошига чим қўямиз. Бу билан эгатларнинг боши

мустаҳкамланиб қолади. Кейинги сўғоришларда эса минерал ўғитларнинг халта қоғозларидан фойдаланамиз. Бу, сувдан тежаб фойдаланиш ва меҳнатни кам сарфлашга ёрдам беради.

ҚИРҚ ЦЕНТНЕРДАН КАМ БЎЛМАЙДИ

Ҳавахон ДЕБЕРДИЕВА,
Комплекс механизациялашган 3-бригада бошлиғи.

БРИГАДАМИЗ бир неча йил давомида ҳар гектар ердан 35—40 центнердан ҳосил етиштириб келади. Утган йили пландаги 27 центнер ўрнига 40 центнердан ошириб ҳосил олинди. Бу йил ҳам 96 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 29 центнер ўрнига камда 40 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганмиз.

Бу йил чигит қуруқ тупроққа экилди, кейинчалик ёгингарчилик кўп бўлиб қатқалоқ пайдо бўлишига қарамасдан чигитни 100 процент ернинг ўз намига ундириб олдик. Шу билан бирга чигитнинг текис униб чиқишини кутиб турмасдан механизация билан икки томонлама ишлашни кучайтирдик, ер юмшаб тупроққа ҳаво кирди, ғўзанинг нормал ўсишини таъминлаб турдик. Яғналаниш 15 майда тамомлаб ҳар гектар ерда ўрта ҳисобда 92—93 минг туп ғўза бўлишини таъминладик.

Ҳозиргача ғўзаларимиз икки марта озиқлантирилиб бир сувдан чиқарилди. Ҳамма ердаги ғўза текис шонага кирди.

Бригадамизнинг пахта майдонини икки группа сувчиларга бикитиб қўйганмиз. Булар карталарни сўғоришда тракторчиларни муттасил иш билан таъминлашни кўзда тутиб иш қўрадилар. 12 йилдан бери сувчилик қилиб келатган Икром Усмонов сўғоришни сифатли ўтказишда ҳаммага намуна бўлиб келмоқда. Эгатларга қўйилган сув 2—2,5 суткада оёқлайди. Шунда эгатлар бошидан пойна-виғача текис қорайиб, ғўзалар сувга қониб боради.

Ғўзани ортқича сўғориш ярамаганидек тобидан ўтказиб сўғориш ҳам зарарлидир. Айниқса шоналаш, гуллаш даврида тобидан ўтказиб сўғориш, ғўза айнидди, шона, тугунчаларини тўкиб юборади. Шунинг учун биз ҳар бир участкадаги ғўзани талабига қараб табақалаб сўғоришга алоҳида эътибор берамиз. Сўғоришда айрим дўнроқ ерлардаги ғўзаларга сув етмай қолишига ёки халққорроқ жойларни кўллаштириб юборишга мутлақо йўл қўймаймиз.

Ғўзани тўғри ва қондириб сўғоришни звено бошлиқларининг ўзлари ҳам қаттиқ талаб қиладилар. Чунки бригадамиздаги иккита звенога механизаторлардан Тўла Бўтаева, Абдурашид Зиёев ўртоқлар бошчилик қиладилар. Улар сўғорилган ерларни ўзлари култивация қиладилар. Шунинг учун ҳам сувчиларнинг ишдан доим хабардор бўлиб турадилар. Чунки, улар ғўзанинг тобида сўғорилиши, қатор ораларини ўз вақтида юқори сифатли ишланиши ва мўл ҳосил етиштирилишидан манфаатдордирлар.

Бригадамизнинг ери утча катта қартадан иборат. Ҳар бир картага сув қўйилганда бир чеккадан эгачигача етказилади. Етилган ерлар бир чеккадан култивация қилинавереди, тракторлар бўш турмайди.

Бригадамизда биринчи сўғориш тамомланиб, иккинчи сўғоришга киришдик. Биз ҳозирги ганимат кунларнинг ҳар бир минутидан тўла фойдаланиб, ғўзаларимизни тинмай парвариш қилиб ўғитга тўйдириб ва қондириб сўғориб тезда гулга киритиш, тугунча ва кўсақларни кўпайтириб, уларни тўла сақлаб қоламиз, зиммамизга олган мажбуриятга яраша мўл ҳосил етиштирилишини таъминлаймиз.

(Бу саҳифани «Тошкент ҳақиқати» газетаси илгор таърифларини пропаганда қилиш штатсиз бўлиши уюштирган).

Тракторчи ўртоқ Ф. Исмаилов ғўзаларни аммиак сувоқлик газини ўғити билан озиқлантиришда.

кўндалангига учинчи култивация кетаётир. Ғўзаларимиз асосан биринчи сувдан чиқди. Дастлабки сўғорилган ерларда иккинчи сўғориш бошланди.

Биз сўғоришни ўз вақтида юқори сифатли ўтказиш учун аввало сувчилар танлашга алоҳида эътибор берамиз. Колхоздаги энг яхши тажрибакор деҳқонлардан 88 кишини сувчилик ишига ажратганмиз. Ғўзани сифатли қилиб сўғорган ва кучатни тўла сақлаб, унинг ҳосилдор бўлишини таъминлаган сувчиларга меҳнат кунларига қўшимча равишда 10 процент ҳақ тўланади.

Маълумки, ғўзани сўғориш — ер етилиши билан қатор оралари дарҳол икки томонлама ишланиб, юмшатиладигани яхши натижа беради, нам узоқ сақланади. Бунга эришиш учун сувчилар билан тракторчиларнинг ишини бир-бирига маҳкам боғлаб олиб бориш керак. Шунинг учун биз сўғоришни яхлит карталарнинг бир йўла сувдан чиқиб, трактор култивацияси учун бир вақтда етилишини кўзда тутиб ташкил қилганмиз.

Шу билан бирга тракторчиларнинг масъулиятини ошириш мақсадида улар билан шартнома тузганмиз. Бригадаларнинг айрим карталаридаги кучат меҳдорини санаб уларга ахт билан топширганмиз. Тракторчилар то август ойигача ана шу кучатларни тўла сақлаб, сифатли култивация қилганлари ва юқори ҳосил етиштирилишини таъминлаганларида уларга култивацияда ишлаган меҳнат кунларига қўшимча 25 процент ҳақ тўланади.

Шунингдек пахтачиликда ишлаган колхозчиларнинг ҳам ҳар бирига меҳнат кунининг минимуми белгиланган. Чунки эркаклар йил давомида 450, хотин-қизлар 350 меҳнат кунини ишлаб, колхоз бўйича пахта етиштириш юзасидан олинган мажбурият бажарилганда уларнинг меҳнат кунларига ҳам 10 процент қўшимча ҳақ тўланади. Бундан ташқари бригадалар планни ошириб бажарса, давлатга пландан ортқ сотилган маҳсулот қимматининг 50 проценти шу бригада аъзоларига тақсимлаб берилади.

Деҳқонлар ҳисобича ҳозир саратон кирди. Саратонда ҳар қандай экин, айниқса пахта кеча кундуз амал олади. Саратон суви ҳар қандай экинга дори.

Суратларда: (чапдан) 3-бригада бошлиғи Хавахон Дебердиева, 9-бригаданинг миришкор сувчиси Миржомол Миртурсунова ва колхоз агрономи Иқлош Умаров ўртоқлар.

ЗАРБОР ОТЯДНИНГ БИР КУНИ

Цехда иш қилиб турган пайт эди. Слесарлардан Г. Преснов ва М. Сирдибоевлар дарахт соясида папирос тутатиб, нима ҳақдадир сўзлашиб ўтиришди.

— Бу навақис, — деди улар ёнига келган зарбор отряд штабнинг бошлиғи Н. Абдуҳалилов, — блок тайёрлаб бериш керак, бизнинг бажариш учун бир нафтадан қўйиб ишлаётган зарбор отряднинг ҳар бири баҳонаси билан ачка вақтдан бери гап сотиб ўтирибсизлар, уят эмасми?

— Нима бўлибди, ўтирганнингизга ҳали беш минут бўлмабди-ю, шунга ҳам отагўри қозиломи?

Штаб бошлиғи бундан ахши хабардор эди, уларни мотга тутди.

— Бизга ҳар минут ҳам қиммат, Ваҳодани, сизлар беш минут эмас, ўн минутдан бери ўтирибсизлар.

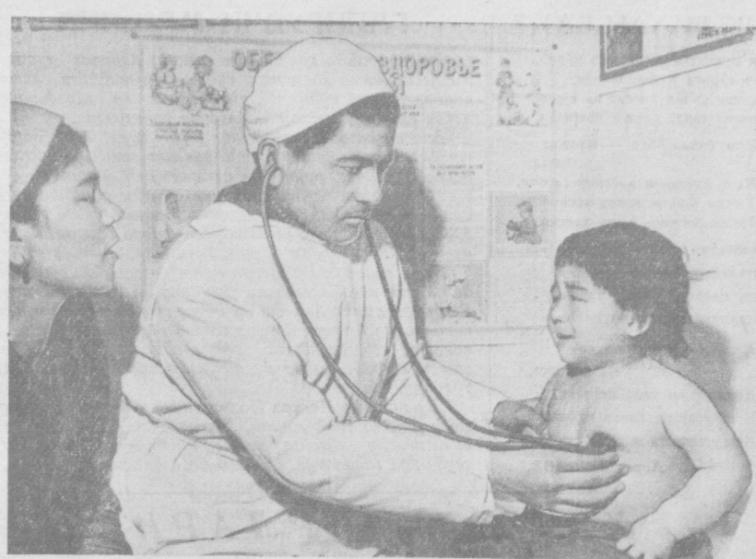
— Нечирасиз, ўртоқ Абдуҳалилов ҳозир бунинг ҳиссасини чиқаромиз, — дейишди-да, улар иш жойларига қараб йўл олишди.

Сирдибоев билан Преснов ўртоқлар биргина бутун амас бошқа қуларда ҳам чекни баҳонаси билан ҳар соатда нафта 5—10 минут гап сотиб ўтиришди. Зарбор отряд аъзолари бамаслаҳат бу масалани уюштираётган зарбор отряднинг муҳаббатига қўйишга ҳарор қилдилар. Ўйлашди улар ўз хатотарига индор бўлиб иш вақтининг бирор минутини ҳам берорга ўтказмаслик ва ундан унумли фойдаланишга сўз бердилар.

Шу кунги ўртоқ Дурдыев бошчилигидаги бригада материал складидан сув насосининг валини олди. Кейин маълум бўлишича, валининг рамази тўғри келмай қолди. Бундан хабар топган зарбор отряд штаб аъзолари бу вали тайёрлаб юборадиган заводга тасдиқнома кўчириб, маҳсулотни сифатли қилиб ишлаб чиқаришни қатъий талаб қилдилар.

Зарбор отряд штабнинг аъзолари дизелни ремонт қилиш процесси билан мукамал танишиб қилдилар. Танишув вақтида ишга фойдаланган амалга оширин мумкинлиги аниқланди. Жумладан, қисмларда ақрилган деталардан 60 процентни қилини тайёрлаш тиклаш йўли билан ремонтда янги тизим фойдаланиш мумкин экан. Шунингдек, илгари қисмларга аниқланган поршеньнинг ўқи ташлаб юборилар эди. Ундан ремонтда тайёр фойдаланиш имкони борлиги аниқланди. Бу тадбир амалга оширилди, пех ҳар ойда нафта 960 сўм маблағни тежаб қолди.

Тошкентдаги Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводининг дизель цехида таҳлил топган ўртоқ Н. А. Абдуҳалилов бошлиқ «Комсомолец» проектори зарбор отряд штабнинг аъзолари бир кунлик тегириш вақтида ана шундай муҳим резервларни топдилар, бу резервлардан мақсад мувофиқ фойдаланиш тадбирларини белгилаб қилдилар. Штаб аъзолари А. Яхоев, К. Тўлаганов, А. Қимсов ва Ю. Алиев ўртоқлар илгилги резервларни қидириб топди, тегиришдан унумли фойдаланиш, маҳсулотнинг сифатини яхшилаш учун курашда жонбошлик кўрсатдилар.

Пойтахтнинг Октябрь районидagi «Тараққий» маҳалласида медикунт ташкил этилди. Бу медицина пункти жамоатчилик асосида ишлатилмоқда. Бу ерда ҳар ҳафтада уч марта беморлар қабул қилинади. Айниқса, болалар вақти Х. Исоев фаол меҳнат қилмоқда. Унинг жонқуралигидан маҳалла аҳолиси мамун бўлаётти. Суратда: врач Х. Исоев беморни кўримоқда. А. Палехов фотоси.

НЕЙТРОНЛАР ИШЛАМОҚДА

«Атом энергиясида фойдаланиш» — совет фани ва техникасининг широри шу. Совет кишилари шунинг учун фахрланишлари, бизнинг мамлакатимизда дунёда биринчи атом электрстанцияси курилди, биринчи атом музериши ишга туширилди.

Ядро нуруларини манбаларининг совет саноати, қишлоқ хўжалиги ва медицинада кең қўлланилиши ҳозир оз маблағ сарф қилиб қисқа вақт ичида ишлаб чиқариш ва илмий тегириш ишларидан катта фойда олиш имкони беради. Айрим мисоллар келтирамиз.

Шу вақтгача улаш ҳам, пайвандаш ҳам мумкин бўлмаган синтетик моддалар ва металлларни энди бир-бири билан радиоактив нуруларни ёрдами билан тайёрлаш имкони бўлди. Бу янги методни СССР Фанлар академияси химия физикаси институтининг бир гуруҳа ходимлари ишлаб чиқдилар.

Пайвандашда ядро материалларини сатҳидан ядро бордан бир озгина биринчи солинадилар. Нейтронлар билан нуруланишида ядро ядро элементлардан ядро реакцияси пайдо бўлади. Сварка қилинаётган материалларнинг четлари секундининг миллилардан бир қисмида бир неча юз ва ҳатто минг даражага қизийди. Шу вақт ичида чеккадаги молекулалар бир-бири билан жой алмашиб ултектик моддалар ва металлларни энди бир-бири билан радиоактив нуруларни ёрдами билан тайёрлаш имкони бўлди.

50 ТА ПРЕПАРАТ СИНАБ КЎРИЛАДИ

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиқ вазирлигининг ўсимликларнинг муҳофаза қилиш илмий-тегириш институтида янги қимматли препарат — фосфомид лабораторияда — дала синовларидан ўтказилди. Бу препарат пахта ва бошқа экинларнинг зараркундаларига қарши қўлланилади.

Фосфомиднинг шу пайтгача қўлланиб келган препаратларидан нисбатан бир қатор устунликлари бор. Унинг зараркундаларга таъсир қилиш эффекти 100 процент, янги химикат ўқиб бўлиб, у самолёт ёки трактор пуриқчилари ёрдамида қўлланилади. Фосфомид бағри оқил ўсимликка синиб, 7—8 кун дала зараркундаларини қириб ташлайди.

Янги препарат СССР Қишлоқ хўжалиқ вазирлиги хўжалиқ зараркундаларига қарши ишлатиладиган 50 та янги қимматли препарат синабдан ўтказилди. (ЎЗАГА).

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ АНГЛИЯ ҲУКУМАТИГА НОТАСИ

Ғарбий Берлин полицияси, шунингдек Ғарбий Берлиндаги Фашист унсурлар Германия Демократия Республикасига нисбатан қарши иттифоқдорлик қилаётганлиги муносабати билан СССР Ташқи Ишлар вазирлигининг 1962 йил 7 июнда Англиянинг Москвадаги элчихонасига нота юборди.

Нотада кўрсатиб ўтилдики, 23, 24, 26 ва 27 майда бир қанча ана шу хилдаги хатарли иттифоқдорлик содир бўлди. Жумладан, 23 майда Ғарбий Берлин полицияси аҳолини қилиб турган сектори чегарасидан туриб Шархорст штрассе кўчаси районида Германия Демократия Республикаси чегарачи полициясининг соқчилари ўққа тутиб, унтер-офицер Герингнинг ўқидирлар ҳамда чегарачи полициянинг бошқа бир ходимини отир ярадор қилдилар.

Сўнгги вақтларда ошқора агрессив хатти-ҳаракатлар тусини олиб келётган ана шу иттифоқдорликлар қасддан қилинаётганлиги

шакшубҳасиздир, дейилди нотанинг Ғарбий Берлиндаги вазирнинг янги равишида кескинлаштиришга уринаётган кишилар ана шу хатти-ҳаракатларга очкидан-очки раҳнамолик қилмоқдалар ва уни унотирмоқдалар.

Агарда Ғарбий Берлиндаги инглиз ва бошқа окупациячи органлар иттифоқдорларга эри бериб қўйилганларидан ҳамда бундай иттифоқдорлик ишлари қандай оқибатларга олиб боришини тушунишларида эди, бу хилдаги ҳаракатлар умуми содир бўлмаган бўлар эди.

Нотада қайд қилиб ўтилдики, Ғарбий Берлинда реваншичлар ва милитаристларнинг хуружлари кузайиб кетганлиги Ғарбий Берлинда аҳолини нормаллаштириш ва бу шаҳардаги окупация режимини тутатиб вазибаси нақадар етилиб қолганлигини ана бир марта тасдиқлаб турибди.

Совет ҳукумати бепарво томоғи билан позицияда тура олмаслигини ҳамда зарурат туғилган тақдирда СССРга иттифоқчи бўлган Германия Демократия Республикасига нисбатан олган ўз мажбуриятларини бажармоқ учун тегишли тадбирлар кўришга мажбур бўлиши мумкинлигини билдириб қўйишни зарур деб ҳисоблайди.

Совет ҳукумати умидвордирки, дейилди нотада, Англия ҳукумати Германия Демократия Республикасига нисбатан Ғарбий Берлинга қаршидан хатарли иттифоқдорлик қилинишига йўл қўймаслигини таъминлашни зарур чораларни кўриши ва бундан хабар қилишга шундай ҳаракатларнинг натижасида ўз бериши ақимол бўлган ҳамма оқибатлар учун жаобгарлик Ғарбий Берлиндаги окупациячи маъмурлар ва у окупациячи давлат эгизмасига тушади.

Шу кунга ана шундай маъмурият ноталар АҚШ ва Франция ҳукуматларига ҳам юборилди. (ТАСС).

Совет Иттифоқининг Гана халқига ёрдами

АКПРА. 7 июнь. (ТАСС). Янгида бу ерда Совет Иттифоқининг ёрдами билан Ганада уч давлат хўжалигини — шол иштириладиган ички хўжалик ва мақилхўжалик ҳамда дунқали экинлар етиштириладиган бир хўжалик ташкил қилиш тўғрисидаги контракт имзоланди. Ҳар бир давлат хўжалигининг аниқ майдон 2.400 гектардир.

Ганадаги совет кишлоқ хўжалиқ мутахассислари гуруҳининг раҳбари ўртоқ Карамитев ТАСС мухбири билан суҳбатда давлат хўжалиқлари кишлоқ хўжалиқ экинлари етиштиришдан ташқари қорамоллар ва парранда ўстириш билан ҳам шуғулланаётганини айтди. Ўртоқ Карамитев контрактни Совет Иттифоқи томонидан имзоланган эди.

Совет Иттифоқи ёрдами билан ана шу давлат хўжалиқлари ташкил қилинган ташқари, деярлик Ганада пахтачилик давлат хўжалиқларини ташкил қилишнинг иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқлиги масаласи ҳам ўрганилди. Ана шу мақсадда Гананинг уч районидан тегишли тажрибалир ўтказилди. Совет Иттифоқи Ганага техника, машина-ускуналар ва запас қисмлар, бинокорлик материаллари, минерал ўғитлар, аҳарили химикатлар, юқори навли уруғлар етказиб беради. Ички давлат хўжалигида йирик машина-трактор ремонт-ўстаханалари ташкил қилинади. Ганага техника ёрдами билан кўрсатмоқ учун совет кишлоқ хўжалиқ мутахассисларидан 55 киши бу ерга келади.

Давлат хўжалиқларини ташкил қилиш ишлари 1962 йилнинг иккинчи яримдан бошланади ва уч йил давомида амалга оширилади.

Давлат хўжалиқлари таърибамалани хўжалиқлари бўлиши ва Ганада йирик кишлоқ хўжалиқ бунёдқилинишига қўйиш экинчи муаммаси бўлиб қизғин қилиниши мумкин. Бу хўжалиқлар мамлакат аҳолисини қилиб хўжалиқ маҳсулотларини билан таъминлашда ҳам катта роль ўйнаши мумкин. Гана ана шу кишлоқ хўжалиқ маҳсулотларини ташкил қилиш учун ҳозирги вақтда ўз валюта маблағларининг аниқ қисмини сарфлашга мажбур бўлмоқда.

Пировадиди, ўртоқ Карамитев бундай дейди: Совет кишлоқ хўжалиқларини ташкил қилиш соҳасидаги ишларни муваффақиятли тугаллаш ва шу тарафдан Гана халқига мамлакат кишлоқ хўжалигини қайта қуриш учун курашда дўстона ёрдам кўрсатиш учун ўзининг бутун кучини сафарбар этди.

Ж. МАХМУДОВ, «Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

КЕРСА ПАХТАКОРЛАР ВИЛАН УЧРАШУВ

Янги йўлдаги революция ва меҳнат шўҳрати клуби аъзоларидан бир гуруҳи яқинда шу райондаги Карл Маркс номли колхознинг пахтакорлари билан учрашди. Учрашувда клуб советининг раиси ўртоқ Хонберганов сўзга чириб, пахта етиштиришда айниқса тажрибачор некасларнинг ҳам роли катта эканлигини айтди.

Шу колхознинг аъзоси, шахсий пенсияер ўртоқ Ж. Мадалиев хўжалиқнинг ривожланиши ҳақида гапирди. Бир вақтлар гектаридан 2—3 центнердан «оқ олтин» ҳосили олган хўжалиқ илгори кишлоқ хўжалиқ техникаси билан қуролланиш тўғрисида гектар бошига 35—37 центнердан ҳосил қўтариётганлигига ҳикоят қилиб берди.

Ҳозир бу колхоз илгори хўжалиқлардан бири бўлиб қолди. Колхозчиларнинг иқтисодий ва маънавий даражаси ўзгариб бормоқда. Эндиликда колхоз территориясида 4 та мактаб, касалхона, туғруқхона ва бошқа маданий-маънавий муассасалар ишлаб турибди.

Учрашувда клуб аъзоларидан Аҳмедов, Исмаилова, Фозилова, Хидиров ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чириб, пахтачиликни юксалтиришга доир қимматли маслаҳат бердилар.

БИР-БИРИГА ТУТАШ ДИЛЛАР

... Густа Фучникова атрофида севишдан қўзғалиб, унинг сўзларига маҳал бўлиб турган кўнўқ ўғил-қизларга ана бир қараб олди-да, ганини нимадан бошланши билмай хил тарқудиларди. Даровчи, шу тоба нимага тўғрисида гапирсайинки? Республикада қилиб, кўнўқ биланларини айтишимиз? Қалбига олим-олам кўнўқ солган катта ўғариларини қиқиб берсинми? Ахир, серкуш республикамиз мадҳини у аввалла, ақойиб қилб эгаси Элимус Фучниқ шу ҳақида рафисанига зағиланиб сўзлаб берган. Эриниб ўзбек дерида қилб марта меҳмон бўлиб, илчи ва самимий қарши олинган, ақойиб кишилар билан суҳбатда бўлгани тўғрисида айтган гаплари ҳали ёлдан кўтариб қолган эмас. Эҳтимол булардан кўра бахтиёр болалар ҳақидаги суҳбат дара кўриб ўтирган ўқувчиларини кўпроқ қизиқтирар. Ҳа, Густа Фучникова ҳозир ана шулар тўғрисида гапирди.

— Ана болалар, сизлар чинакам бахтиёр авлодсиз, — дея охишта сўз бошлади у. — Ростин айтсам, чехословакиялик болаларнинг сизларга ихлоси жуда баланд. Шу боисдан, улар совет болаларининг ҳаёти билан доимо қизиқиб танишиб боришди, кўп нарсаларни сизлардан ўрганишгиси келади. Ҳа, айтгандай дийриғияга келатганимизда улар бир талай суратлар бериб юборишган эди.

Ўртоқ Фучникова сўзларидан бир даста сурат олиб болаларга узатди.

— Ух-ух, жуда ҳам чиройли бино экан, — деди Оли Пучанова кўнўқнинг сифаридага узатган, — Қалай сизга ҳам ёқадими?

— Билмасачи, — деди Фарида фотодан кўнўқни узди, — кўнўқ худди дарвининг нағини қирғондан кўтарилаётган чўғ тарқишга ўхшайди-я...

Биласизларми болалар, — деди ўртоқ — Фучникова — уларнинг бу унотин билан Прагадаги пионерлар саройи. Саройда жуда кўп тўғрақлар ишлайди. Бу суратларнинг фото ўрагани аъзоларининг ўзлари олинган.

Болалар бошқа суратларни ҳам қизиқиб тамоша қилишди.

ЖАЗОИРДА РЕФЕРЕНДУМГА ТАЙЁРГАРЛИК

ПАРИЖ. 8 июнь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Роше-Нуардан (Жазоир) хабар беради:

Қўнўқдаги партиялар — Жазоир Коммунист партияси, Хамкорлик ҳаракати, Бирлашган социалистик партия, социалистик партия, Эвиан битимларини қўллаб-қувватловчи Блди-Митик район комитети, шунингдек миллий овоз-

лик fronti Жазоирнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш масаласи юзасидан ўтказиладиган референдумга тайёргарлик кампанияси муносабати билан расмий суратда рўйхатга олинди. Шундай қилиб, европаликлар партиларидан бирортаси рўйхатга олиш муддатга таъмин бўлган пайтгача ўз тўғрисида керакли маълумотлар беради.

МОСКВА КОНГРЕССИ ОЛДИДАН

ЛОНДОН. 8 июнь. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетаси бугунги сонидан хабар беради: Епископга уруш қилинаётган ва тинчлик учун кураш юзасидан июль ойида Москвада очилмаган Жаҳон конгрессида қатнашиш учун Англиянинг турли районларида 50 дан кўпроқ делегат сайланди.

Делегатлар орасида фабрика ва заводларнинг тинчлик учун кураш юзасидан июль ойида Москвада очилмаган Жаҳон конгрессида қатнашиш учун Англиянинг турли районларида 50 дан кўпроқ делегат сайланди.

СТУДЕНТЛАР ИЛМИЙ ТУГАРАГИ

Пойтахтнинг кўнўқ олим ўқув юрталарида турли мутахассисларга бўйича студентлар илмий тўғрақлари мунтазам ишлаб турипти. Бу илмий тўғрақлар студентларнинг мутахассисликларини пухта ағалашларида катта роль ўйнайди. Шунингдек, тўғрақлар студентларнинг илм-фан аниқликлари билан мунтазам танишиб боришлари учун ҳам жуда кўп келмоқда.

Тошкент молия-иқтисод институтини маля кафедрасида ўтказиладиган илмий тўғрақда машғулотлари ҳам жуда жонли олиб борилаётти. Ҳозир тўғрақда 500 дан ортиқ студент актив қатнашаётти. Тўғрақда тажрибали олимлар раҳбарлик қилмоқда. Бу соҳада, айниқса, кафедра мудири Х. Собиров, иқтисод фанлари кандидатлари Л. Ақромова, А. Қрақинков, О. Молина каби ўртоқларнинг хизмати катта бўлаётти. Айни вақтда олим ўқув юрти доцентлари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий ходимлари, институтнинг юқори курс студентлари ҳам маъмурият лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар.

«Учёт илмин механизациялаш», «Коммунал корхона маля пилани тузиш тажрибаси», «АҚШ давлат бюджет — империялик қуроли», «Революцион Куба маляси» темаларидаги ва айниқса Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг старший илмий ходими Деминяннинг «Иттифоқи республикалар илмий даромадларини ҳисоблаш масаласи» ҳақидаги доклады тингловчиларда катта таассурот қолдириди.

п. НИШОНОВ, з. ЭГАМБЕРДИЕВ.

СИРТҚИ ТАЪЛИМГА КАТТА ЭЪТИБОР

Турмушимиз фаровонлашиб бораган сари иқтисодий ҳаётнинг турли соҳалари бўйича қўнўқ маддалик кадрлар етиштириш талаб қилинади. Бу биринчи навбатда фан асосларини чуқур ағалаш билан камбарнас буюлдири. Партия ва ҳукуматимизнинг оталарга гапирдиш тўғрисидаги станок енидаги ишчида тортиб ялловдан қорвалдорга олиб-маълумот олишдек жуда катта имкониятга эга бўлди. Улар учун зарур барча шароитлар алақадон муҳайё қилинган.

Мамлакатимизда олим маълумот олишини қатнаб ўқийдиган формасидан ташқари сирти ва кечин бўлими ҳам тобора кең зармоқ бўлмоқда. Буларда минтаба ёшларимиз ишлаб чиқаришда ағалаш қатнаш қўнўқ ўз билмларини оширмоқдалар.

Республикамизда энг йирик олим ўқув юрталаридан бири ҳисобланадиган Илмий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтини сирти бўлимининг ташкил этилганлиги бу йил рожа 30 йил бўлади. Ана шу дара ичида институтнинг сирти бўлими катта ютуқларни қўлга киритди. 13 миңдан ортиқ малялик кадрлар етиштириб берди. Институт сирти бўлимида таълим олганлар орасидан кўзга қўнўқган фан, адабиёт маданият ва санъат ароборлари етишиб чиқмоқда.

Сиртдан ўқийдиган студентларнинг сон яқинда-йилга кўпайиб бормоқда. Ҳозир институтнинг сирти бўлимида 35 миллатнинг 9 миңдан ортиқ Янги-қиз таълим олимда. Шулардан 2 миңга яқини ўзбек хотин-қизларидир. 6292 ишчи эса бошланғич ва ўрта мактаб ўқувчилари бўлиб ишлайди.

Институт маъмурияти сирти бўлими шунга катта эътибор бериб келмоқда. Айниқса, сирти бўлими студентлари учун жойларда қўнўқ консултация пунктлари ишлаб турибди. Жумладан, Чирчиқ, Гулистон, Сирдарё, Янгиёул, Оҳан-гарон районларида жойлашган ўқув-консултация пунктларида ҳар ақшона кунлари қатъий жадавал асосида турли фанлардан лекциялар ўқилади. Бундан ташқари студентларнинг контроль ёки курс ишлари учун таянган тежалар юзасидан алоҳида суҳбатлар ўтказилиб, адабиётлар ва улардан фойдаланиш йўллари кўрсатилади. Бу билан студентлар учун жуда катта ениликлар туғдирилади, натижада сирти бўлими студентлари орасида кўп учрайдиган улғурмовчиликка барҳам берилади, илмийнинг ёнги сессияга биринчи қатнашишга имкон туғилади. Айниқса, Гулистон ва Янгиёул ўқув-консултация пунктларида (муздилоқари Х. Доинёров ва П. Аниқов сон ўртоқлар) ташкил этилган ишлар диққатга сазовордир. Янгиёул консултуанти ходимларининг ташаббуси билан шаҳар кутубхонасида сиртдан ўқийдиганлар учун китоб фонд ташкил этилган. Бу ердан студент-ўқувчилар ўқув планида кўрсатилаган ёш ишлари бажариш учун темага оид китобларни топиб, ундан бемалол фойдалана оладилар. Шунингдек, район халқ маорифи бўлими методика кабинети ҳузурида студент ўқувчи бурчаги ташкил этилган. Ўқув-консултация пунктига студентларнинг системали қатнашиши, ютуқ ва камчиликлари, «Студент-лаоичин» деворий газетасида ёришиб борилади.

Сиртдан ўқийдиганларнинг марксизм-ленинизм назарисини билан қуролланишга ҳақиқатини турли соҳалар бўйича янда чуқурроқ олиб олинлари ва уни амалда қўнўқ қилишлари институт ректорати, партия ташкилати ва малялик студентларнинг диққат марказида турибди. Сўнгги вақтларда сирти бўлимининг илмий институт илмий совети ва кафедралар йиғилишларида тез-тез қўнўқларнинг муҳим масалалардан бири бўлиб қолди. Кафедралар йиғилишларида ёш ишларнинг тегирилиши, ўқувчиларнинг консултуанти а р д а с и учун тузаган план ва конспектлари муҳокама қилиниб борилади. Сирти бўлимининг ўқувчилар ишларини янда ағалаш мақсадида ҳар бир факультетга бевосита раҳбарлик қилиш ваазифаси қўнўқ бўлиб қўйилди. Шу тўғрисида бу йилги ёнги сессия жуда катта таърибгарлик билан кўнўқ олинишида саводхонлигини ошириш, ёш ишларнинг бақарлиши йўллари, иттиб устида ишлаш, сиртдан ўқийдиган студентлар мустақил ўқийдиганлигини қандай унотириниш керак ва шунга ўхшаш методик масалалар билан қириб турмайлари. Ваҳоданим, бу тадбирлар сиртдан ўқийдиганлар учун катта фойда келтирган булар эди.

Бундан ташқари қатнаб ўқийдиган студентлар синағири сирти бўлими студентлари учун ҳам турли фанлар бўйича илмий ағалашлар ташкил этиш фойдали бўлади. Бу йил тўғрисида ва бошқа консултуантиларда ўзбек тили ва адабиёт факультети бўйича тил ва адабиёт ўқитиш методикаси, ҳозирги замон ўзбек тили ва ўзбек адабиёти фанлари бўйича тўғрақлар ташкил этиш планлаштирилди.

Сирти бўлимида рус тилини ўқитиш янда ағалаш бўлиб бериш керак. Консултуантиларда фанлар бўйича рус тилини ўқитиш КИСС тарихи, педагогика каби фанлардан тўғрақлар ташкил этиш мумкин. Шунингдек К. Д. Ушанский номидаги ўқувчилар малякисини ошириш институтини

«ТОШКЕНТ ҲАҚИКАТИ»

3-БЕТ, 10 ИЮНЬ, 1962 ЙИЛ.

«ЧУҚАЕТГАН» ПОЙТАХТ

«Лондон территорияси чуқаяпти. Лондон ҳам иккинчи Венеция... ёки Атлантида аҳолига тушмиши мумкин».

Лекин аниқлаштиришча, Англия пойтахти юз йил ичда 20 сантиметр чуқар экан.

ДАРЕ — ХОЛОДИЛЬНИК

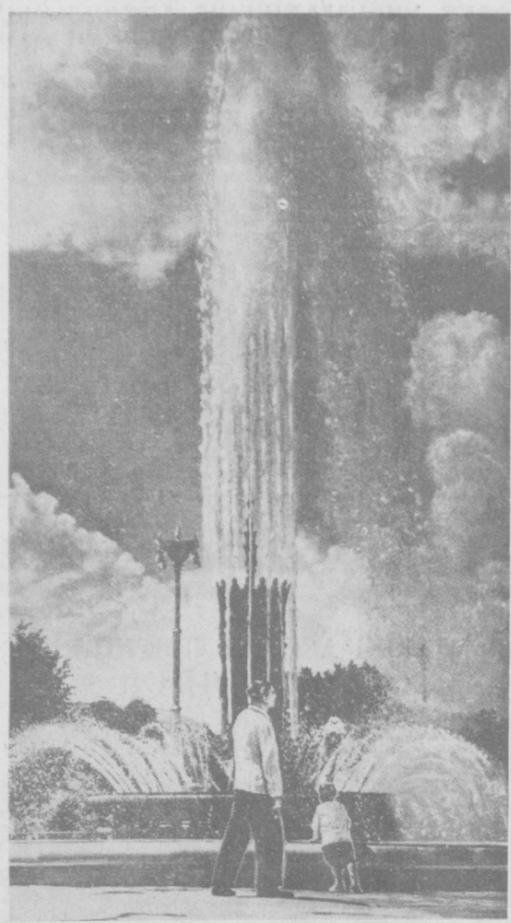
Венгрия инженерлари сабаот ва ҳўл меваларни сақлашнинг оригинал усулини ишлаб чиқаришди.

Синтетик материалдан ясалган махсус қопларга солинган янги сабаот ёки ҳўл мева сув тўхта тутирилади.

ИНСОН ОЕГИ — САМОЛЕТ ДВИГАТЕЛИ

Бу сарлаҳа ўқиган китобида дастлаб гаплати туюлиши мумкин. Лекин шундай самолёт Англияда яратилган.

«Баффин» деб аталган бу самолёт планера ўхшайди. Каноларнинг узунлиги 28 метр бўлиб «вселенаси» принципда айланувчи пропеллери дун тарофидан тирговучининг ортга жойлашган.

Комсомол майдонидидаги фонтан олдида. А. Абалай фотоси.

ИШҚ БИЛАН БАХТ

Ишқ кўнглига сездирмай кўниб, Қалб тўрига қураб ошнён.

Ишқ билан бахт — қондос эгизак, Ишқ ўлчаркан ҳаётнинг ўтиги.

Муҳаббатим қалб ичра яшаб, Учукига куйдирар дилин.

Ошиқ қалбим севгига ташна, Ўтказаман ишқ-ла юз йилин.

Қалбим бир зум ишқдан айрилса, Демак у он зувол кетибди.

Кут учарми, қанот қайрилса, Ким манзилга ишқиз етибди?

Анвар ЭШОНОВ.

ГАПИРУВЧИ МАШИНА

Ел-ёруғ катта хонада уч оёқли аппарат турипти. Унинг «танаси» космонавт скафандри шилмега ўхшаш приборга қалб қўйилган.

Ана шу мосламага киши яқинлаша бас, дарҳол «шлем» экрани ёришиб, унда кўнглига савол аломатлари пайдо бўлади.

Ҳар секундада Ер юзиде қанча момақалоқроқ бўлади? Қирб кетаётган киши тўққинининг узунлиги қанча?

Бу машина Москва Политехника музейининг бюурт-маси бўйича тайёрланган. Автоматнинг «билим ҳажми» анча кенг, у музейга келиб турадиан кишиларнинг жуда кўп саволларига жавоб бера олади.

ХАЛҚ ЮМОРЛАРИ

МАҚТАНЧОҚ

Шаҳардан қишлоққа келаятган бир бой нэвзо аравага йўловчи деҳқон киши чиқариб олибди. Бой қишлоққа ўзин билмидон қилиб кўрсатмоқчи бўлиб, мақтанчIQ:

— Мен йилғам йил сурунисига ўқиганман. Деҳқон бироз ўйлаб туриб, сўнг:

— Йилғам йил-а, шунча ўқитилган бўлса, жуда каллаварам экансиз-да, — деди деҳқон.

УЗИНИ-УЗИ АЛДАДИ

Станцияларнинг бирда Ленинград-Киев поезди турарди. Бир эрақ киши вагонга кириб келди.

«Одам кўп-кў, — ўйлади у, — майли, мен уларни қизиқ қиламан».

У қўлидаги чөмдан қолқонини очди, яна ёпиб қўйди, сўнг ўриндиқ тагини тинимсиз қилди бошлади.

— Нима қидираяпсиз? — қизиқиб сўради йўловчилар.

— Ташвиш тортманглар, — деди у, — мен уни барибир тутиб оламан...

— Кимни?

КЎЧМА ИҚЛИМ ЦЕХИ

Суратда: Кондиционер машина. Автор фотоси.

ТУ—104 ҳаво кемаи олдида «Аэрофлот» сўзи ёзилган усти ёпиқ машина келиб тўхтади.

Шофер машинадан резина шланг олиб, уни самолёт каби-насига киритди.

Двигательни ишлаб, пассажир хоналари ки-шилар ўтирмаддан олдин кўн-глида ҳаво билан тўлдирди бош-лайди.

Самолётнинг кўенда қизган кабиналари температура 5 минут давомда 18 гра-дусга келтирилди.

Кондиционер кабиналари ди-зайнерига қилди, шунингдн у хумбўй хид таркатушни ас-соблар билан ҳам жиҳозлан-ган.

Салонлардаги муздек сал-қин ҳаво ва хумбўй хид пасса-жирлари гоат яманли қилди.

Бу кондиционердан киши пай-ларда пассажирлар қиқниш олдидан самолёт кабиналарини истишда ҳам фойдаланиши мумкин.

Ватанимизнинг ўзда кон-диционер яратилганлиги билан йилнинг иссиқ фаслида, ай-ниқсан Эрта Осн шаронитада кўп ўринли ҳаво қоралари-нинг кабиналарини совутиши-ди мураккаб вазифа ҳал бўлди.

Техник кўрсаткичларида кўра бу машина Англиянинг йирк «Годфрей» фирмаси конди-ционердан анча усту турарди.

Граждан ҳаво флотига ишла-тила бошланган кондиционер-лар авиация транспортда пас-сажирларга маданий хизмат кўрсатишни янада яхшилаш учун қулайлик туғдираптир.

М. ВИШЕДСКИЙ.

ҲОДИСА

ЯНГИ ТУФЛИ КИЙГАН ЙИГИТ

Гулiston шаҳар базоридидаги по-афзаллар магазини харидорлар билан гагжум, сотувчи аелининг қўли-қўлига тегайди. Шу орада магазинда бир киши кириб ке-лади.

— Опажон, анави 30 сўмлик чех туфлисини кўрсатинг, — деб мувокабат қилади у сотувчиға. Му-лозимат қилиб, Магазин ходими харидорнинг изтиҳосини бақаради.

У туфлининг бирини киийиб кўрсақ, магазини ходимиға яна му-рожаат қилади:

— Опажон иккинчисини ҳам бе-ринг, худди мен қидириб юрган раэмэр экан.

Сотувчи бошқа харидорлар би-лан овора бўлиб турганидан фой-даланиб, ҳалиги харидор эски туф-лисини магазиниға қолдириб секин ташқарига чиқиб кетади. У стан-ция томон югаради. Сотувчи на-раса ҳалиги йигит ўтирган жойда эски туфли турбиди. У вақтни ўт-казмай, магазиндан югуриб чиқиб, шу ерда турган дўржани атозси Хасановға ва қидирмовер Могру-ловға юкеланиб айтиб беради.

Могрунов ва Хасановлар опера-тив ҳаракат қилиб, эиндинга Тош-кентта йўл олтиб автобусга чиқа-етган янги туфли киийган йигитни ун-длайди.

Магазини ходимиға алдаган ким? У худди шундай ишлари учун ил-гори ҳам қалмаган Николай Стол-бов деган шахс экан. Столбов бу ерға бошқа областдан келиб, ўр-ганга кўнгили, ўртанса қўймак деганларидек, яна ўғирликни кўл-турди. Ўз қилмишиға қироб бўлган Столбов жиний жавобгарликни т-ртлади.

А. МИРПОЛАТОВ.

ФУТБОЛ БУИЧА ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИДА

БАХТ КИМГА ҚУЛИБ БОҚАРКИН?

АРИКА (ТАСС махсус мухбирлари Н. Киселев, М. Мержанов, А. Стародуб) СССР терма командаси чорак финалда чиқди. Футболда бахт қўлига боради дейишди. Эҳтимол шундайлар. Лекин ҳа-дан ташқари ҳақиқатан ўтган СССР—Уругвай ма-тчида бахт биз томонда бўлган экан, бунинг сабаби совет футболчиларининг уругвайликлардан техника-да кўнглинган, ёки тезлик ёки бўлмаса матонатда устулини қилганлигида эмас, балки спортчиларимиз-нинг рақибларига қараганда мардонаворлигида бўлди.

Ўйиндан сўнг биз стадиондан чиқарилганда турар-дик, ёнимиздан беш уругвайлик ўтди, улардан ик-титаси йилғар эди. Ҳа, уларнинг кўз ёшини англаш қийин эмас эди. Уругвай терма командаси Москва ва Монтревидедаги мағлубиат ўйини олиш учун қўлдан келганча курашди. Лекин яна юртдади, шу билан футбол бўйича жаҳон биринчилиги мусоба-қасидан чиқиб кетди. Биз шу заҳоти бошқа манзари-ни ҳам кўрдик —Негтонинг оёғи қонталаниб кўнариб кетган эди. Оғрини енгиб у майдонга мардонавор-нурарди. Қанитан бу ўйинда команданинг чинакам-жони бўлди. У командани ҳужумга бошлаб, ўз штраф майдони яқинида тўсиқлар вужудга келти-рар, бутун ўйини бошқариб борарди. Лекин унга нақадар оғир бўлганлигини тамошбинлардан ҳам ва ҳатто Ибраһим ўртоқларидан ҳам ҳеч ким бил-масди. Йилғарларимизни ҳаммасига ҳам қийин бўлди. Команда биринчи таймининг охирида қўн-лимаганда устулинига эга бўлди. Кимчи Алварес сабаб, оёғи шикастланиб ва майдондан чиқиб ке-тади. Танафусдан кейин у майдонга қайтиб туш-ган бўлса ҳам чап қанотда туриб ўйинда анча иш-тирок эتماди. Бироқ бу устулик иш бермади. Чунки рақибларимиз ўйин қондалари доирасидан ташқарига чиқиб, қўнла ўйнадилар ҳатто муштин ҳам ишга солишди. Понедельник оёғининг шикаст-лангани ва бошқа йилғарларимизнинг баданлари қу-ралиб, қўн талаш бўлиб кетганлиги галабининг қу-чалик қийинчилик билан қўлга киритилганлигидан-даволат беради.

Шундай қилиб, ҳиқоимиз СССР ва Уругвай ко-мандалари учрашуви тўғрисида боради.

Ҳаво ошқ, кун иссиқ. Стадион трибуналариди-тамошбинлар Арикада бўлган илгариги ўйинларда-гидан анча кўп эди.

Ўйини бошлаш ҳўққи, бизнинг командамизга берилди. Понедельник тўпни тепли ва матч бош-лайди. Шу заҳотиёқ уругвайликлар тўпни тутиб қўлиб, ҳужумга ўтадилар. Лекин улар ҳам тўпни тезла бериб қўйдилар. Мана энди Хусанов ўз қор-валудан ўтиб кетиб штраф майдончасига тўпни оширади. Понедельник тўпни қалла билан уради, лекин у дарвоза тевасидан ўтиб кетади. Хусанов ва Численко бошлаб берган бар неча ҳўқумлар натияжа бермади: уларнинг шери-члари ҳақ қилувчи вақтларда кечиб қолди.

Уругвайликлар борган сари қаттиқ ва кучли ўй-най бошлашди. Улар тўпни айтиб ошириб, гоқ Каб-рерани, гоқ Кубилани, гоқ Сасания олдинга ўтқа-зишарди. 13 минутда улардан бирининг ҳиқоимиз-ни ёриб кириши гоқ билан яқунлаштиришга эга қолди. Яшн унинг қаршига югуриб чиқиб, тўпни тўри рақиб томонга қайтариб юборди. Уругвайлик шир-ганиб кетиб йиқилди, ватилда буш қолган дарво-зага ҳам тўп кирига олмади. Бир неча секундан-дан кейин Яшн чап қанотдан қўнли зарб билан ур-илган тўпни яна қайтариб юборди.

Уругвай ҳўқумчилари дарвозабонимизга қўнча-нотўғри ҳўқум қилишди. Судья Ионни (Италия) бунинг учун Кабрерани оғоҳлантирди.

Дарвозабонимиз ўққа тутиш сира тинмади. Уруг-вайликлар ҳар жойдан туриб тўп тепишарди. 30-минутда Островский Яшн билан яқнама, яқна ке-либ қолган Кубиллага ишониб бўлмак даражада те-либ билан етиб олиб, тўпни бурчакка тегиб ю-борди. Яна уч минутдан сўнг ўша Кубилла яна

дарвозамиз олдида пайдо бўлганда қичқириб юб-роқларди. Кубилла 3 метрдан туриб аниқ голини уриб кирига олмади. Яна икки-уч марта уругвайликлар-нинг ноаниқ тепиши дарвозамизни гоқдан сақлаб қолди.

«Тезроқ! Тезроқ! бўлишса-чи» деб бақиргимиз ке-ларди ҳўқумчиларимиз оёғига тўп текади. Сут-нашлик ҳўқумчиларимизнинг ҳаракатларини кўп марта йўққа чиқарди. Улар штраф майдонидидаги комбинацияларни секин амалга оширишарди. Шун-да Нетто дафъа-дафъа тўп билан олдинга ўтиб-тўтиб, яқин ошириб бериб ҳўқумчиларимизни гай-ратлантиришга ҳаракат қилди. Ҳўқумчилар куча-ку-қўнлиб аҳолини ўзгартиришди. Кенг фронт бў-лаб қиланган шиддатли ҳўқумлар ниҳоят уругвай-ликлар ҳиқоимизни заифлаштирди. 38-минутда Чи-сленко ўнг томондан штраф майдончасининг марказ-га тўпни ошириб берди. Уругвай ҳиқоимизи тўпни ерда тўхтаган эди, шу дамида жуда тез югуриб келган Маттинга ҳиқоимизнинг оёғи остидаги тўпни қаттиқ зарб билан уриб дарвозага йўналтир-ди — 1:0.

Футболчиларимиз ҳўқумини давом эттирдилар. Лекин танафусга ҳисоб ўзгармади.

Ўйиннинг иккинчи ярмини командамиз активли-билан бошлади. Ҳўқумлар қанотдан бўлиб турди-ававал Хусанов ҳиқоимизни алдаб ўтиб, дарвозага қараб урди. Соса бу тўпни қийналиб қайтариб ю-борди. Кейин Понедельник ўнг томондан оши-рилган тўпни қабул қилиб олиб, штраф майдони ол-дида Трочеин алдаб ўтди. Шунда Троче Поне-дельникнинг қўлгагадан ушлаб олди тортади ва уни ерға йиқитди. Судья оғоҳлантириш қилиб, штраф беради. Штраф тўпни ҳиқоимчлар қайтариб ю-бордилар.

Ўйин тенглашди ва 9 минутда шундай қўнглисиз воқеа бўлди, у ҳақда биз батафсил айтиб ўтмоқ-чимиз. Чунки бу ҳодиса биз учун ёмон натияжа бер-ди. Штраф майдончасида чизини ўтдиған ерға яқин жойда Яшн тўпни Масленкин билан ўйнаётган э-ди. Уругвайлик Кортез тиззаси билан дарвозабо-нимизни тепмоқчи бўлди. Шунда Яшн оғза оёғи билан қаршилик кўрсатди. Судья бу ҳодисанинг финалигинида қўриб, уругвайликлар фойдасига штраф майдончаси ҳечарасида эркин тўп тепиш ҳўққини берди.

Бутун команда дарвозадан сақинз метр нарида девор бўлиб саф тортиди. Трибуналарда шов-шув, қичқирдиқ, Ҳуштан қалинб Кабрера тўпни тепади. Тўп ўйинчиларимизга урилиб Сасанияни оёғига ке-либ тушади ва у тўпни дарвозанин ошқ қолган яқин бурчакига уриб киригади. Ҳисоб 1:1 бўлади. Бу энгизод яна шундай гоқ билан тамом бўлди.

Бу гоқ уругвайликларни руҳлантриб юборди ва бизнинг сафаримизда маълум даражада бўшаув-чиликка олиб келди.

Ўғиб ўтиб борапти. Футболчиларимизнинг ўйини аса қовушмаяпти. Ташаббус уругвайликлар қўлида. Улар шунчи яқин билардиларки, агар мағлубията учрасалар жаҳоннинг икки марта чемпиони бўлату-риб Монтревидега қўн-қўр қайтишарди. Шунинг учун бўлса керак улар бор кучини ишга солиб ўй-нашди.

СССР футболчилари бахтига шунчи айтиш кераки-ки, футболчиларимиз кучи ва тезлиги жиҳатидан бундай мислсиз ҳўқумга берадос берадиларди. Ўй-нини ўзгартириб юборишга муваффақ бўлиларди. Ҳў-қумларнинг бирда Численко тўпни шундай куч бил-дан урдикки, бу тўп ён томондан тўпни тепиб ўтиб, дарвозага кирди. Судья бу тўпни пайқамаси ва гоқ ҳа-собилади. Трибуналарда жуда қаттиқ шов-шув кўта-рилади. Уругвай командаси судьянинг қарори ноҳа-ққонли деб ҳисоблаб кучини ўн ўраб олди. Лекин ён то-мондан судья Дун (Германия Федератив Респуб-ликаси) тўп дарвозага кирганлигини тасдиқлади. Шунда Уругвай командаси рақабларни майдонга тўшиб келдилар. Бир неча минут давом этган ми-тингдан сўнг Ионни ўз қарорини беқор қилди. Агар командамиз капитани Корри Нетто рўй берган во-қеани Численко билан ўрганиб чиқиб, судьянинг олдиға келиб, голини ҳўқоламаслик керак, деб айт-маганда эҳтимол судья шундай қилмаган бўларди. Умуман олганда у ишончсизлик билан, жуда кўп хатоларга йўл қўйиб судьялик қилди.

Қолган вақт иккида ўйин жуда кескин кураш би-лан давом этди.

Мана мусобақанинг сўнги минути ҳам келди. Численко қанот томондан яқин ўтиб тўпни штраф майдонининг марказига — Хусановга оширди. Ху-санов аса Понедельникка оширди. Понедельник тўпни наслатиб қаттиқ урди. Соса сақраб уни қай-тариб юборди, лекин югуриб келган Иванов уни яна дарвозага йўналтирди — 2:1. Бу гоқ СССР терма командасига галаба келтирди ва ўз группа-сида биринчи ўринни олишни таъминлади.

Командамиз ҳозир Арикада турипти. Бутун бу ерда Чили терма командаси билан учрашди. Бу командалар ўртасидида кураш ярим финалчилар-нинг бирини аниқлаб беради.

ЎЗБЕКИСТОН ШАҲАРЛАРИ СПАРТАКИАДАСИ

Ўзбекистон шаҳарлари спарта-киадасти программаси бўйича ўтқи-злаётган мусобақалар яқунда олиб-босқичига кирди. Спорт ўйинлари, кураш, бокс бўйича финал мусо-бақалар бошланди. Умуманманда ҳисобида республика пойтахти рай-онлари коллективлари ўзаро исси-ки кураш олиб боришди. Ҳазил-бани тошкентликлар қўлга кирит-тиш ҳозирнинг ўзидеяк аниқ бў-либ қолди.

Пойтахт сузувчилари ўз муваф-фақиятлари билан хурсанд қилмоқ-далар. Спортчи қиз Н. Устинова 100 метр масофата эркин усулда сузишда қўнган ўзининг республи-ка рекордиға 200 метрга сузишда яна бир рекорд қўшиб, биринчи спорт рекорди нормативидан ўзиб кетди. Учинчи галабинга Н. Усти-нова—100 метрга қалачанасига су-зишда қўлга киритди.

Эрақлар ўртасида 200 метрга эркин усул билан сузишда В. Га-ренин (Фрузе району) ва 100 метрга қалачанасига сузишда В. Малин (Ленин району) голиб чи-қдилар.

Велосипедчилар кураши давом этмоқда. 10 километрга қўнган командалар пойғасида хотин-қиз-лар ўртасида биринчи ўрини 34 минут 6 секунд вақт кўрсатган Фаргона коллективи эгаллади. Тошкентнинг Фрузе району эр-лар командаси 75 километрга бўлган пойғада биринчиликин ол-ди.

Енгил атлетика бўйича ўтқи-зланган мусобақаларда спартакиада голиби ва 1962 йилги Ўзбекистон чемпиони номини иккинчи марта Урганч вакили Л. Кривоша олди.

Диск иритишда В. Ломакин (Ленин району), ядро улоқтириш-да Р. Гатгуатулла (Андиқон), баландликка сақришда Г. Кутянин (Киров району), тўсиқлардан ўтиб 200 метрга югуришда В. Чекар-ев (Киров району), 1500 метрга югуришда А. Кузьмин (Киров рай-они) ва 10 миғ метрга югуришда М. Хасеов (Киров району) республи-ка ва спартакиада чемпиони номини олдилар.

Классик кураш бўйича биринчи голиб аниқланди. Оғир вазнли-лар И. Тўраев (Бухоро) ва А. Ми-синков (Фрузе району) ўртасидаги кескин кураш биринчисининг та-лабаси билан туғди. Уртача на-тижа билан шангаичлардан ярам фўта вазнда В. Сичев (Чарчи) ва ўрта вазнда Ю. Расчеснин (Ле-нин району) спартакиада голиби бўлилар.

Спорт ўйинлари бўйича финал мусобақалар бошланди. 9 июнда спартакиада тантанали равишда ёпилиди. (ЎЗТАГ).

Биласизми?

- Битта фортевяно учун тор тайёрлашга бир ярим километр сиз кетасди.
Япон болаларини мактабларда иккала қўл—ўнг ва чап қўл билан ёзишга ўргатишади.
Одам баландлиги атиги 1200 метр бўлган тоғга қўтарилиш учун 50 километр тўғри ва текис йўлни босиб ўтишга сарфлаганча қўч сарфлайди.
Бургут, гриф каби йиртқиқ қўшлар 6—7 миғ метрғача ҳавоға кўтари-лади. Китлар бир неча километр чуқурликка шўнғиб олади.
Чумчуқнинг бўйида жирафаникка қараганда икки юз марта кўп умуртқа суяги бўлади.

- Жақин қўшлар уюсига кунинга 550 мар-та овқат ташийди. 10 кун давомида кўш бола-ларига 16 миғга яқин ҳашаротлар олиб ке-лади. Шулларнинг ярмидан кўпи зарарли ҳа-шаротлар бўлади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»

4-БЕТ, 10 ИЮНЬ, 1962 ИИЛ.

1200 ТА ЮРАК ОПЕРАЦИЯСИ

Медицинадаги моҳир нов-тор профессор Николай Амосов одам танасининг хирурглар учун ман этиб келинган зонаси ҳақидаги эски тасавуруларни та-лиқор этди. Ижодий инланиш-лик, ҳайованлар устида олиб-борилган тақриблар унда юрак ва ўпа насалликларини ашпейдиент, ёки ошқозон яраси кабиларни даволашда даво-лаш мумкин деган ишончи ҳо-сил қилди. Олин ва унинг до-ширлари 1200 дан ортққ му-раккаб юрак операциялари қилдилар.

Амосов хирургига эмас, ин-женер ҳандир: у икки олий ўқув юртини тамонлаган. «Қу-рув» юракдан операцияларни у «АИК» суний қон айланми аппарати ёрдамида қилди. Бу аппаратни унинг ўзи шоғирла-ри билан бирга ишлаган. Меҳа-нин «Амосов» юрак жонли одам юрти ўрнида бир-бир ярим соат ишлаб тура олади. Хирургларнинг Штутгарддаги халқаро конгрессида профессор Николай Амосов доклад қилди. Унинг доклади барча қитъалар-дан келган «Медицина корпус-эрлар ассамблеяси»ни қизиқ-тирди. «Совет хирургия макта-бида, — деб ёган эди мухбир-лар ўз ҳисоботларида — янги, жуда ажойиб одам етишиб чи-қётганга ўхшайди».

Конгрессдан сўнг Амосов-нинг Киевдаги поликлиникаси-га америка, инглиз, француз, италиян медаллари келиб ке-тишти. Ҳиндистонлик Бхатта-чария ва англиялик Макензи-деган профессорлар, чехослова-киялик академик Шиника, Ка-наддан келган анестезолог профессор, Филлиппиндан кел-ган хирург врачлар ҳам Амо-сов хузурида бўлишти.

Американинг танили профессор Мисин совет хирур-ги 20 минут ичда беюор ўпкаси-дан рақ билан органга қисми-ни олиб ташлаганда қойил қо-либ: — Ташимми 8 ўнгимми! — деган эди.

Шундан кейин Амосов бош-қа бир беюор ўпкасининг сил билан органга қисмини 13 ми-нут ичда кесиб ташлаганда меҳмон бундай деди: — Энди ишонини, касбон!

Мўъжиза-ку, бу Ҳақиқатан муъжиза! Буюк Пирогов юрти талантларга бой экан. Сиз мен билан хирурглар ўртасида энг эрури экансиз. Табриқлайман сизни.

Всеволод ВЕДИН, АПН мухбири.

Сигир қўйруқ

Сигир қўйруқнинг сапсарик қан-лидан тўққимачилик санотида табиий сарик бўёқ олишда ҳам иштироки. Бу ўсимликки боғ ва хабобларга гул тарқасида эжа-ҳам бўлади.

Тоғли районлардаги бўш ерлар-га сигир қўйруқни кўпроқ эжаб қўлайтириш керак. Сановат ва ме-дицина учун фойдали бўлган бу ўсимликки ўстириш учун кўп меҳнат талаб қилинади. Унинг уругини бир марта ҳайдалган ерға сепп, суғормасдан ҳам ҳосил олиш мумкин.

М. ТУЙЧИЕВ, биология фанлари кандидати.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИЗОР

10 ИЮНДА
Ўзбек тилида: 12:00 — Физкультура билан шуғулланиш. 12:30 — Тошкент Фар-мацевтика институтини бадий ҳаваскорлар-нинг концерти. 12:55 — Ўйлар, учра-шушлар, ўфқалар (телевизион овер).

Рус тилида: 13:20 — Энг сиғил (ил-мил-оммабон фильм). 13:30 — Яшири-лионер отряди номли кинофильм. 18:00 — Улак маллика ва етти бақадар ҳаққа эртак (болалар учун муаллимлик кино-фильми). 18:30 — Телевизион янгиликлар. 18:40 — Рақслага ҳаёт — (фильм-кон-церт). 19:45 — Фан ва техника киножу-рнали. 19:55 — Бехула ўтган учр номли бадий фильм.